

Factsheet 9 – Ziekenhuisopnamen van mensen met dementie

Cijfers over 2019, 2018 en 2017 uit het landelijk Register Dementiezorg en Ondersteuning

COLOFON

Factsheet 9 - Ziekenhuisopnamen van mensen met dementie
Cijfers over 2019, 2018 en 2017 uit het landelijke Register Dementiezorg en Ondersteuning

AUTEURS

Iris van der Heide, Nivel
Anke de Veer, Nivel
Robert Verheij, Nivel
Anneke Francke, Nivel

ADVISEURS

Marco Blom, Alzheimer Nederland
Julie Meerveld, Alzheimer Nederland
Karlijn Kwint, Vilans
Aloys Kersten, ministerie van VWS
Valentin Neevel, ministerie van VWS

Dit is factsheet 9 van het Register Dementiezorg en Ondersteuning. Het vormt een actualisatie van factsheet 3.

© Juli 2021 Nivel, Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT

INLEIDING

Het Register Dementiezorg en Ondersteuning bevat bestaande landelijke gegevens over mensen met dementie. In 2020 verscheen de eerste reeks van zes factsheets op basis van gegevens uit het Register, op basis van gegevens uit 2017. Deze factsheet, die gaat over ziekenhuisopnamen onder mensen met dementie, is de derde in een nieuwe reeks op basis van geactualiseerde gegevens uit 2019, waarbij we ook vergelijken met de cijfers uit 2018 en 2017.

Ziekenhuisopnamen hebben vaak een grote impact op mensen met dementie en hun naasten. Mensen met dementie lopen bijvoorbeeld relatief vaak ziekenhuis gerelateerde complicaties op, zoals urineweginfecties, decubitus, longontstekingen en delier, in vergelijking met mensen die geen dementie hebben en hebben een grotere kans op overlijden (o.a. Bail e.a. 2013; Bouza e.a., 2018; Fogg e.a., 2018). Het is daarom belangrijk om ziekenhuisopnamen zoveel mogelijk te voorkomen en de ligduur te beperken.

HET DOEL VAN DEZE FACTSHEET

is inzicht geven in de aard en duur van ziekenhuisopnamen van mensen met dementie. Deze factsheet geeft landelijke én regionale cijfers op het niveau van zorgkantoorregio's.

Meer informatie over het doel en de inhoud van het Register?

Zie: <https://www.dementiezorgvoorelkaar.nl/register/>

OVER WELKE MENSEN MET DEMENTIE BEVAT HET REGISTER GEGEVENS?

Volgens schattingen wonen er 290.000 mensen met dementie in Nederland, waarvan er ruim 100.000 nog geen diagnose hebben (*cijfers Alzheimer Nederland*).

Het Register bevat voor 2019 gegevens over **183.334** mensen met dementie.

De gegevens uit het Register komen uit bestaande gegevensbestanden. Een uitgebreide toelichting op de gebruikte gegevensbestanden wordt gegeven in Factsheet 7.

LEESWIJZER

Deze factsheet gaat over ziekenhuisopnamen onder mensen met dementie in 2019, in vergelijking met 2018 en 2017. De volgende thema's komen in deze factsheet aan bod.

1. Ziekenhuisopnamen van mensen met dementie Landelijke cijfers

- Mensen met minimaal één ziekenhuisopname
- Type ziekenhuisopnamen
- Duur van klinische opnamen
- Acute ziekenhuisopnamen
- Meest voorkomende redenen van opname
- Woonsituatie voor en na ziekenhuisopname

2. Ziekenhuisopnamen van mensen met dementie Cijfers zorgkantorregio's

- Mensen met minimaal één ziekenhuisopname
- Gemiddelde opnameduur per ziekenhuisopname
- Percentages acute ziekenhuisopnamen
- Samenvatting regionale verschillen ziekenhuisopnamen

3. Verantwoording

1. Ziekenhuisopnamen van mensen met dementie

Landelijke cijfers

AANTAL MENSEN MET DEMENTIE MET MINIMAAL ÉÉN ZIEKENHUISOPNAME*

Hoeveel mensen met dementie werden opgenomen in het ziekenhuis? En hoe vaak?

- **22%** van de mensen met dementie werd in 2019 ten minste één keer opgenomen in het ziekenhuis. In 2018 was dit 22% en in 2017 23%.
- Gemiddeld werden zij per persoon **1,5 keer opgenomen** in een ziekenhuis. In 2018 was dit ook 1,5 keer en 2017 1,6 keer.

“Mensen met dementie werden in 2019 minder vaak opgenomen in het ziekenhuis dan 80-plussers uit de algemene populatie.”

Hoe is dit voor de algemene populatie?

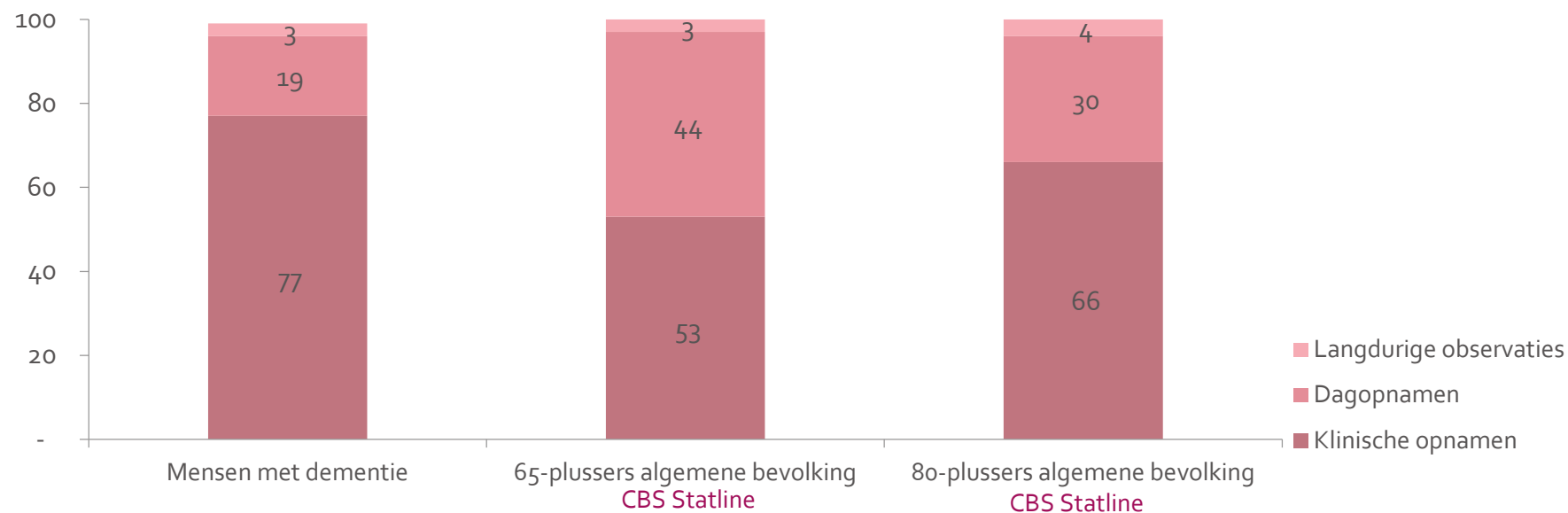
65 - plussers | 22% werd in 2019 ten minste één keer opgenomen. Gemiddeld werden zij 1,8 keer opgenomen in 2019. (CBS Statline)

80 - plussers | 27% werd in 2019 ten minste één keer opgenomen. Gemiddeld werden zij 1,7 keer opgenomen in 2019. (CBS Statline)

*alle informatie op deze pagina is gebaseerd op het totaal van klinische opnamen, dagopnamen en langdurende observaties.

TYPE ZIEKENHUISOPNAMEN VAN MENSEN MET DEMENTIE

Figuur 1. Percentage dag- en klinische opnamen en langdurige observaties berekend over het totaal aantal ziekenhuisopnamen in 2019

Als mensen met dementie opgenomen worden dan gaat het in 77% van de keren om een klinische opname en in 19% van de keren om een dagopname. Het aandeel klinische opnamen is hoger en het aandeel dagopnamen is lager dan bij 80-plussers uit de algemene bevolking (respectievelijk 66% en 30%). De verdeling naar type ziekenhuisopnamen onder mensen met dementie is sinds 2017 nagenoeg gelijk gebleven.

REDENEN VAN ZIEKENHUISOPNAMEN ONDER MENSEN MET DEMENTIE

Top 5 hoofddiagnosen geregistreerd bij ziekenhuisopnamen van mensen met dementie*

- 1 Heupfractuur
- 2 Urineweginfectie
- 3 Longontsteking
- 4 Herseninfarct
- 5 Hartfalen

“Vier van de vijf redenen voor ziekenhuisopnamen van mensen met dementie staan ook in de top 5 van 80-plussers.”

Top 5 hoofddiagnosen ziekenhuisopnamen 65-plussers*

1. Boezemfibrilleren/-flutter
2. Operatie als gevolg van afwijkende reactie of complicatie
3. Longkanker
4. Goedaardige gezwel dikke-/endeldarm
5. Hartfalen

CBS Statline

Top 5 hoofddiagnosen ziekenhuisopnamen 80-plussers*

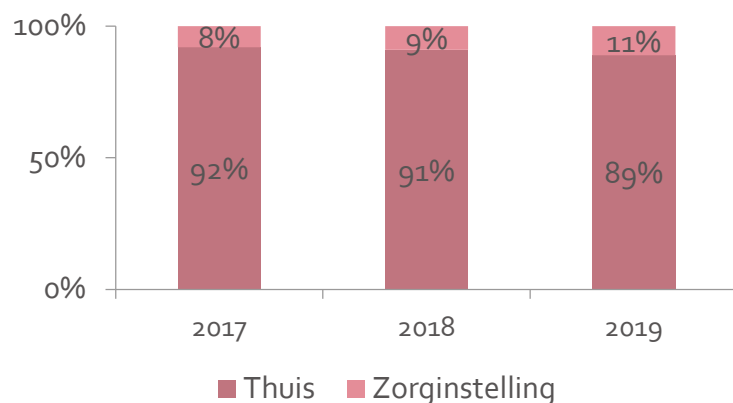
1. Hartfalen
2. Heupfractuur
3. Herseninfarct
4. Boezemfibrilleren/-flutter
5. Longontsteking

CBS Statline

* Hoofddiagnosen zoals vastgelegd bij opname volgens ICD-10 codering; de top 5 is gebaseerd op het totaal van alle type ziekenhuisopnamen.

WOONSITUATIE VOOR EN NA ZIEKENHUISOPNAME

Figuur 2. Woonsituatie voor opname

“Mensen met dementie die in 2019 in het ziekenhuis terecht kwamen, woonden wat vaker in een zorginstelling dan in 2017.”

Tabel 1 geeft weer waar in 2019 de ouderen met dementie, al dan niet tijdelijk, naartoe gingen na ontslag uit het ziekenhuis. Deze is gelijk aan de verdeling in 2018 en vergelijkbaar met de verdeling in 2017 (toen ging na opname 66% naar huis, 0,3% naar een hospice, was 4% overleden en ging de overige 30%, deels tijdelijk, naar een verpleeghuis, ander (psychiatrisch) ziekenhuis of een revalidatiecentrum).

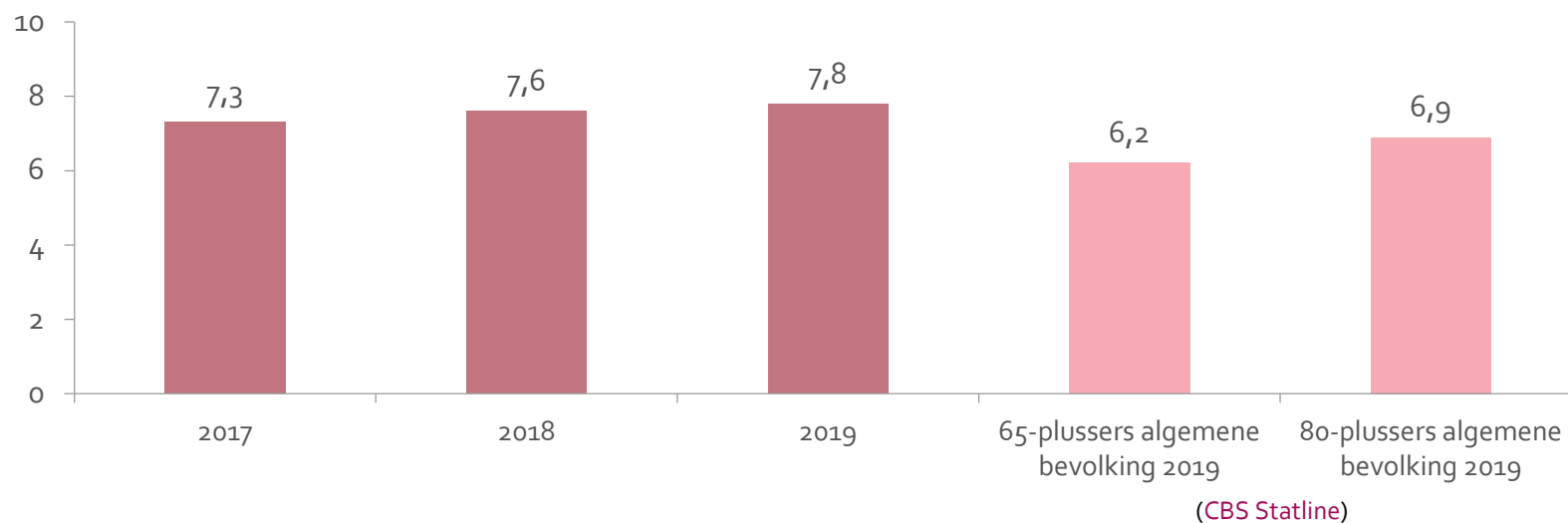
Tabel 1. Verblijf, al dan niet tijdelijk, direct na ontslag uit het ziekenhuis in 2019

Thuis	63%
Revalidatieinstelling	5%
Instelling voor verpleging/verzorging	22%
Psychiatrisch ziekenhuis	0,5%
Ander ziekenhuis	2%
Overleden	5%
Overige instellingen	2%
Hospice	0,5%

DUUR KLINISCHE ZIEKENHUISOPNAMEN VAN MENSEN MET DEMENTIE

Deze en de volgende pagina gaan over mensen met dementie die in het ziekenhuis zijn opgenomen. In 2019 lagen mensen met dementie gemiddeld 7,8 dagen in het ziekenhuis. Dat is gemiddeld een halve dag langer dan in 2017 en bijna één dag langer dan 80-plussers uit de algemene populatie in 2019.

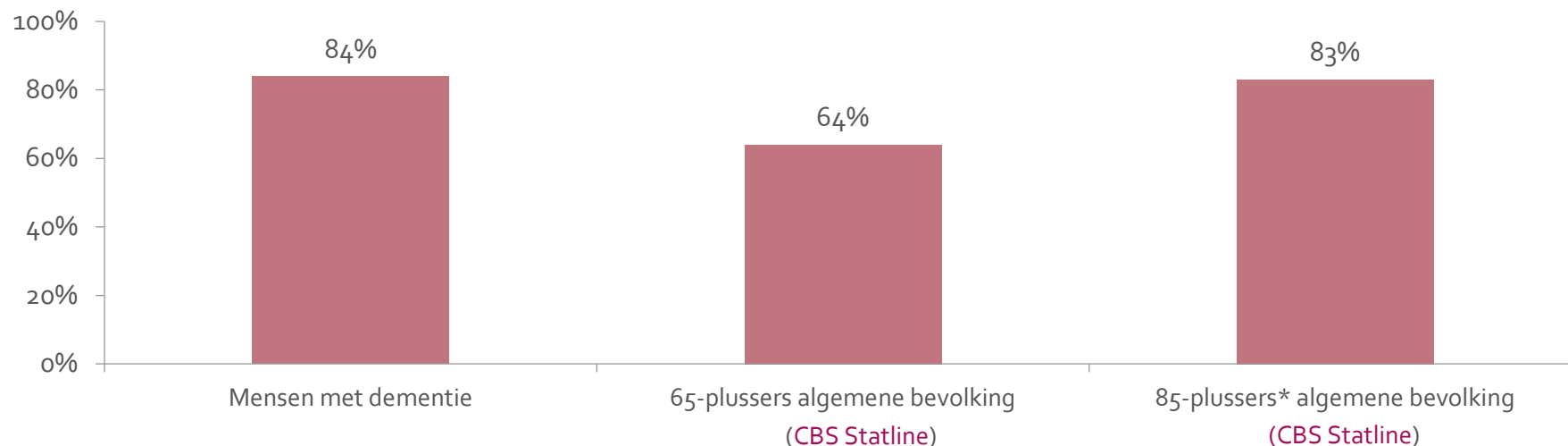
Figuur 4. Gemiddelde duur klinische van een ziekenhuisopname onder mensen met dementie in dagen

ACUTE KLINISCHE ZIEKENHUISOPNAMEN VAN MENSEN MET DEMENTIE

In 2019 was 84% van alle ziekenhuisopnamen onder mensen met dementie een acute opname. Dit is vergelijkbaar met het percentage acute opnamen in 2018 (83%) en 2017 (83%). Ook is dit vergelijkbaar met het percentages acute opnames onder 85-plussers uit de algemene bevolking in 2019, zie Figuur 5, wat 20% hoger ligt dan het percentage onder 65-plussers uit de algemene bevolking.

Figuur 5. Percentage acute opnamen van alle klinische ziekenhuisopnamen in 2019

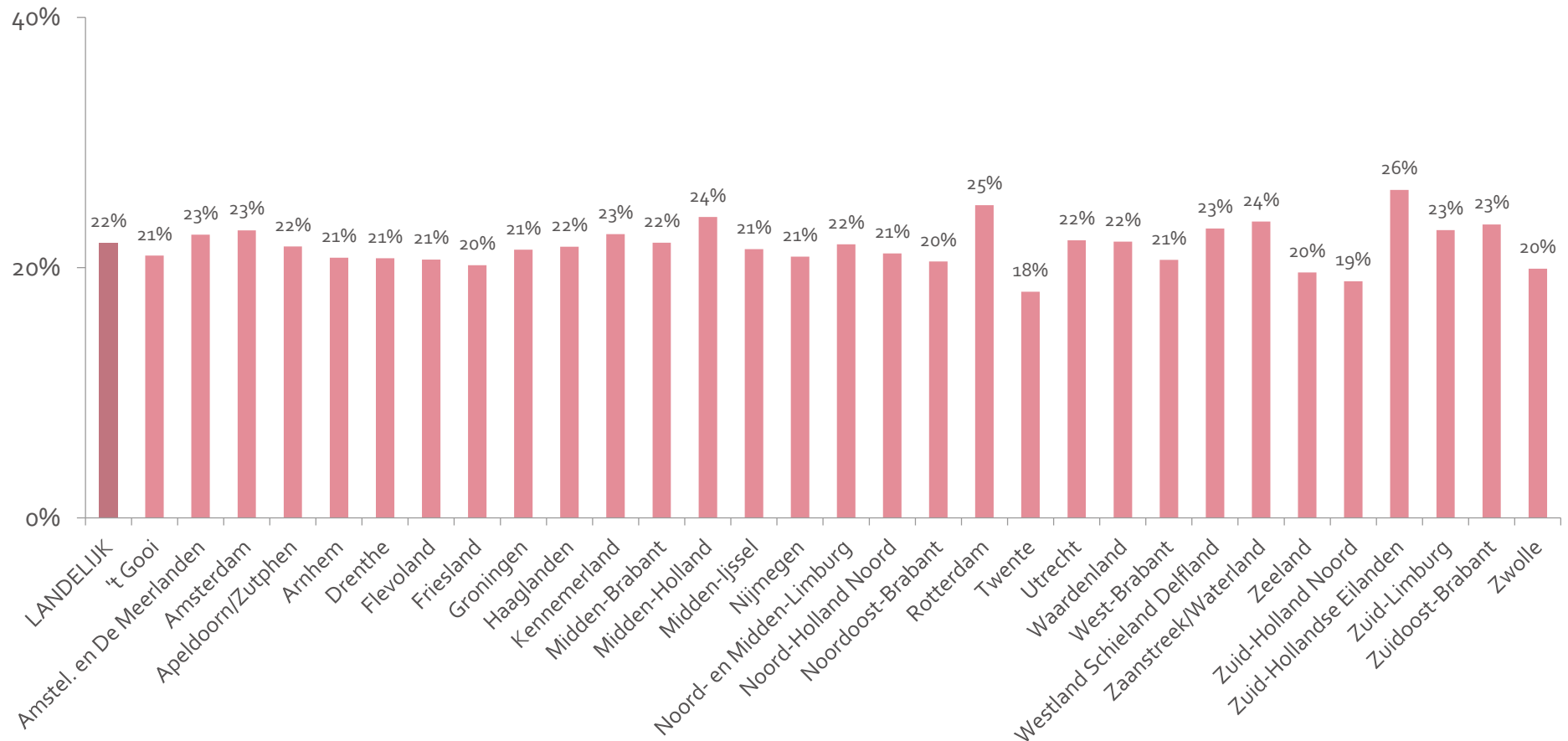
* Deze cijfers zijn enkel beschikbaar voor de groep 85-plussers en niet voor de groep 80-plussers.

2. Ziekenhuisopnamen van mensen met dementie

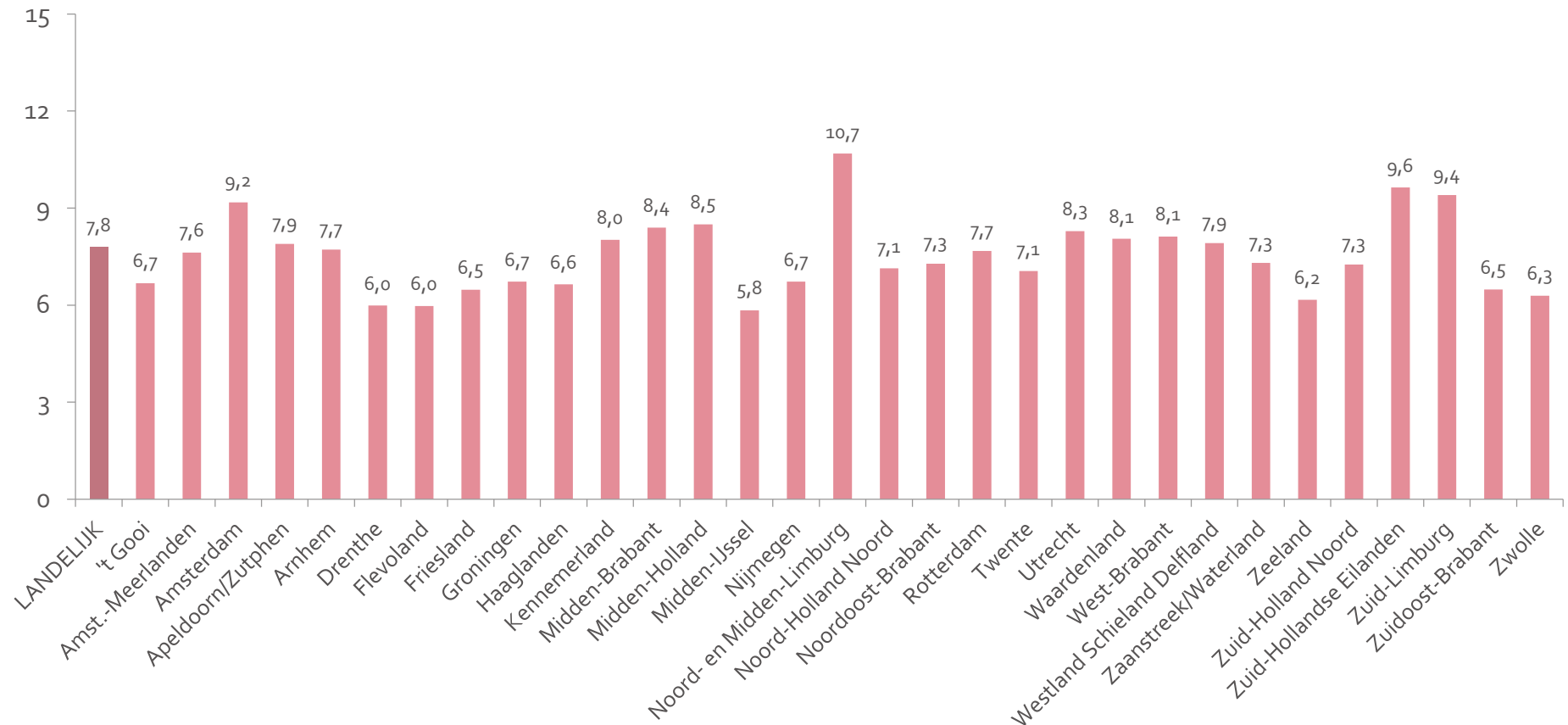
Cijfers zorgkantoorregio 2019

PERCENTAGE MENSEN MET DEMENTIE MET MINIMAAL 1 ZIEKENHUISOPNAME*- 2019

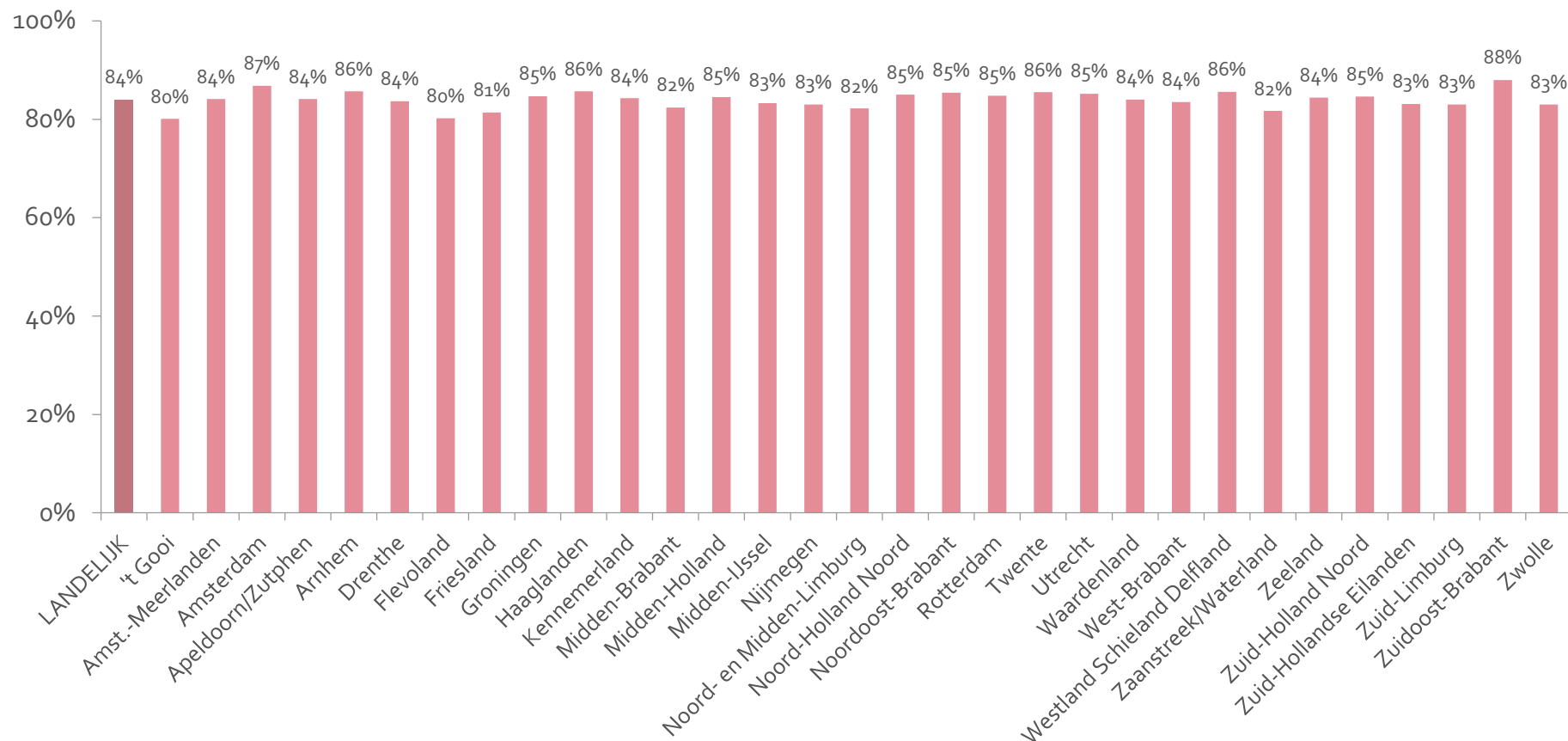

*alle informatie op deze pagina is gebaseerd op het totaal van klinische-, dagopnamen en langdurende observaties.

GEMIDDELTE DUUR VAN KLINISCHE OPNAMEN VAN MENSEN MET DEMENTIE IN DAGEN - 2019

PERCENTAGE ACUTE KLINISCHE ZIEKENHUISOPNAMEN VAN MENSEN MET DEMENTIE - 2019

SAMENVATTING REGIONALE VERSCHILLEN IN ZIEKENHUISOPNAMEN VAN MENSEN MET DEMENTIE - 2019

Verschillen in ziekenhuisopnames

Het percentage mensen met dementie dat in 2019 minimaal één keer in een ziekenhuis werd opgenomen was met 18 procent het laagst in Twente en met 26 procent het hoogst op de Zuid-Hollandse Eilanden. In 2017 varieerde het opnamepercentage tussen 18 procent (Zuid-Holland Noord) en 28 procent (Zuid-Hollandse Eilanden).

Variatie in opnameduur tussen zorgkantorregio's

De gemiddelde opnameduur van een klinische opname varieerde tussen de 5,8 (regio Midden-IJssel) en 10,7 dagen (regio Noord- en Midden-Limburg). In 2018 varieerde de opnameduur tussen de 6,0 en 9,5 dagen en in 2017 tussen de 5,9 en 9,1 dagen.

Percentage acute opnamen in alle regio's hoog

Het percentage acute klinische ziekenhuisopnamen van mensen met dementie was in alle zorgkantorregio's hoog. De percentages varieerden tussen de 80 en 88 procent van alle klinische opnamen van mensen met dementie in de betreffende regio. In 2018 varieerde dit percentage tussen de 79 en 86 procent en in 2017 tussen de 78 en 86 procent.

3. Verantwoording

Op welke gegevensbestanden is de informatie over ziekenhuisopnamen gebaseerd?

De informatie in deze factsheet is gebaseerd op gegevens over ziekenhuisopnamen en diagnoses afkomstig van Dutch Hospital Data (DHD) (<https://www.dhd.nl>), één van de gegevensbronnen van het Register. De data over de jaren 2019, 2018 en 2017 die zijn gebruikt voor deze factsheet, zijn landelijk dekkend. Het DHD bestand bevat namelijk gegevens over alle dagopnamen, klinische opnamen en 'langdurige observaties zonder overnachting' van alle algemene en academische Nederlandse ziekenhuizen. Voor iedere opname zijn gegevens opgenomen in het DHD bestand die betrekking hebben op: hoofd- en nevendiagnose, opname- en ontslagdatum en de urgentie van de opname (acuut of niet acuut). Gegevens over poliklinische ziekenhuisbezoeken zijn niet opgenomen in het bestand van DHD dat gebruikt is. Gegevens hebben betrekking op ziekenhuisopnamen van personen die staan ingeschreven in de Basis Registratie Personen (BRP). Voor de informatie over de opnameduur en over het percentage acute opnamen is alleen gekeken naar de klinische opnamen. De overige informatie betreft alle type opnamen (klinische opnamen, dagopnamen en langdurige observaties).

Waar komt de informatie over 65- en 80-plussers vandaan die gebruikt is om te vergelijken?

Om de informatie over ziekenhuisopnamen bij mensen met dementie in perspectief te plaatsen wordt informatie gegeven over de groepen 65-plussers en 80-plussers uit de algemene bevolking. Hiervoor is gebruik gemaakt van cijfers uit CBS Statline van het jaar 2019. Wanneer van toepassing, is de link naar de betreffende data uit CBS Statline toegevoegd. Alle cijfers uit CBS Statline over 2019 zijn voorlopige cijfers (mei 2021). De cijfers over mensen met dementie zijn gebaseerd op het zorggebruik van alle mensen met dementie van wie er gegevens in het Register staan. Dit is inclusief de jonge mensen met dementie (40-65 jaar). Omdat dit een relatief kleine groep is, is ervoor gekozen om referentiecijfers te geven die betrekking hebben op mensen van 65 jaar en ouder uit de algemene populatie.

NIVEL
Kennis voor betere zorg